

Årets tema 2008 – erfaringer med anvendelse af branche bilag

Årets tilsynsystema for tilsynsåret 2008 satte fokus på kommunernes erfaringer med anvendelse af branchebilag. Formålet med årets tema 2008 var at klarlægge kommunernes erfaringer med anvendelse af branchebilag i forbindelse med miljøgodkendelser af virksomheder. Der er pr. 1. januar 2008 udstedt 14 branchebilag, som dækker følgende listepunkter:

1. A 203 Anlæg, der foretager støvfrembringende overfladebehandling m.v.
2. A 205 Forarbejdning af jern, stål eller metaller
3. B 202 Cementstøberier.
4. C 202 Asfaltfabrikker
5. E 207 Foderstofvirksomheder
6. G 201 Kraftvarmeproducerende anlæg mv.
7. G 202 Kraftvarmeproducerende anlæg mv.
8. H 201 Udendørs motorsportsbaner og knallertbaner.
9. J 202 Krematorieanlæg
10. K 203 Anlæg for farligt affald.
11. K 209 Autoophugning (autogenbrug)
12. K 211 Genbrugspladser
13. K 212 Anlæg for oplagring m.v. af ikke-farligt affald
14. K 213 Anlæg for oplagring m.v. af husdyrgødning

Branchebilagene er udarbejdet efter anbefaling af Virksomhedsudvalget, og udarbejdes for at forenkle og standardisere godkendelsesbehandlingen af listevirksomheder.

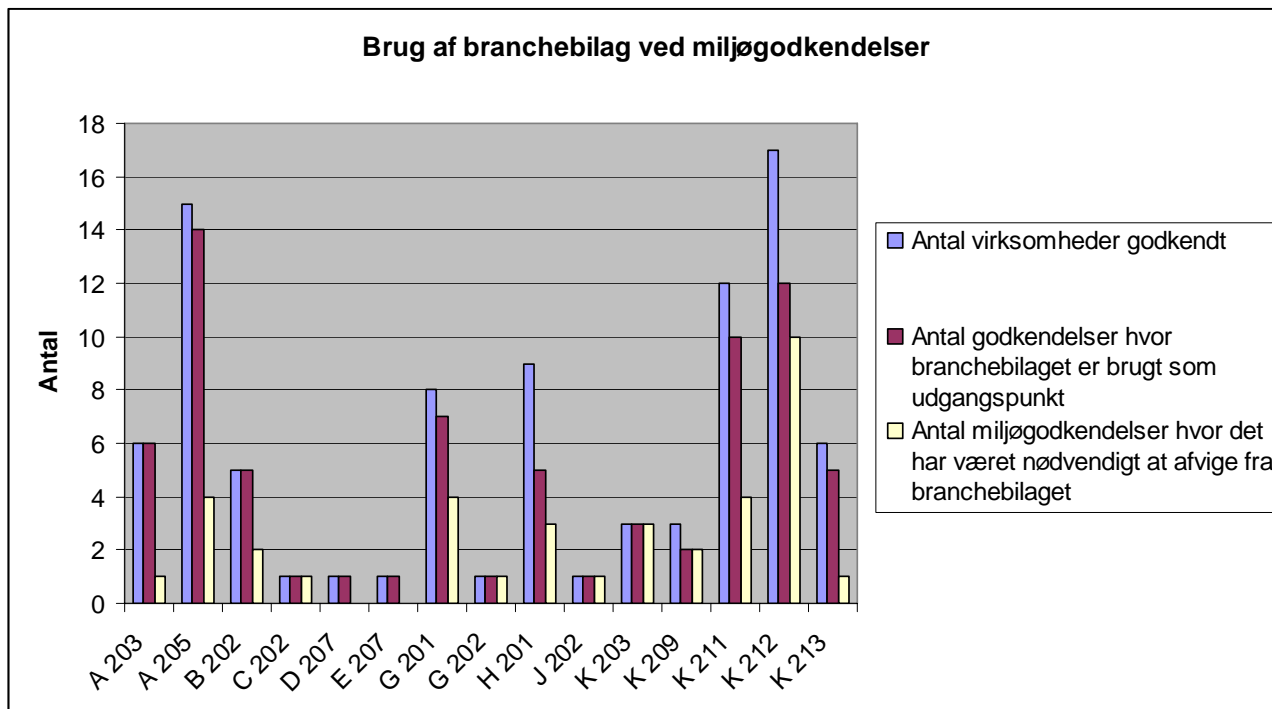
Fokus i årets tema 2008 var

- om der er opnået administrative lettelser ved brugen af de udsendte standardvilkår,
- om kommunen vurderer, at systemet er effektivt,
- om anvendelsen af branchebilagene har givet anledning til miljømæssige problemer, som ikke kan håndteres af det nye system eller som kræver yderligere tiltag

Deltagelsen i undersøgelsen var frivillig, og Miljøstyrelsen modtog tilbagemelding fra 35 kommuner fordelt over hele landet. Nedenstående er et sammendrag af de tilbagemeldinger, der har været på årets tema.

Anvendelse af branchebilag ved miljøgodkendelser af virksomheder

Af figur 1 kan de svar, der er kommet om anvendelse af branchebilag ved miljøgodkendelser, ses. Kommunerne svarer, at branchebilaget i de fleste tilfælde været brugt som udgangspunkt for miljøgodkendelsen. 83 % af de miljøgodkendelser, der er blevet meddelt i 2008, har taget udgangspunkt i branchebilaget. I en række tilfælde (41 %) har kommunerne dog fundet det nødvendigt at afvige fra branchebilaget.

Figur 1: Anvendelse af branchebilag ved miljøgodkendelser af virksomheder

I bilag 1 (vedhæftet sidst i notatet) ses de svar kommunerne har givet angående områder, hvor det har været nødvendigt med afvigelser fra branchebilagene. En sammenligning af svarene vil vise, at mange kommuner har fundet det nødvendigt med tillægsvilkår. Herudover har flere kommuner fundet en del vilkår irrelevante og har udeladt disse, hvilket flere kommuner har registreret som en afvigelse i spørgeskemaet.

5 kommuner har suppleret med vilkår for egenkontrol i forhold til 6 forskellige listepunkter. Inden for affaldsvilkår er der en tendens til, at kommunerne finder det nødvendigt med tillægsvilkår; 4 kommuner har suppleret med tillægsvilkår indenfor affaldsområdet både i forhold til opbevaringsmetoden samt mængden af affald. Eksempelvis er der en kommune, der tilkendegiver, at de har været nødt til at forøge mængden af, hvor meget farligt affald en genbrugsplads (listepunkt K 211) må modtage. Grunden hertil er, at kommunen af miljømæssige årsager gerne vil have borgerne aflevere det farlige affald på genbrugspladserne. Derfor må grænsen for, hvor meget farligt affald genbrugspladsen må modtage, ikke være for lav.

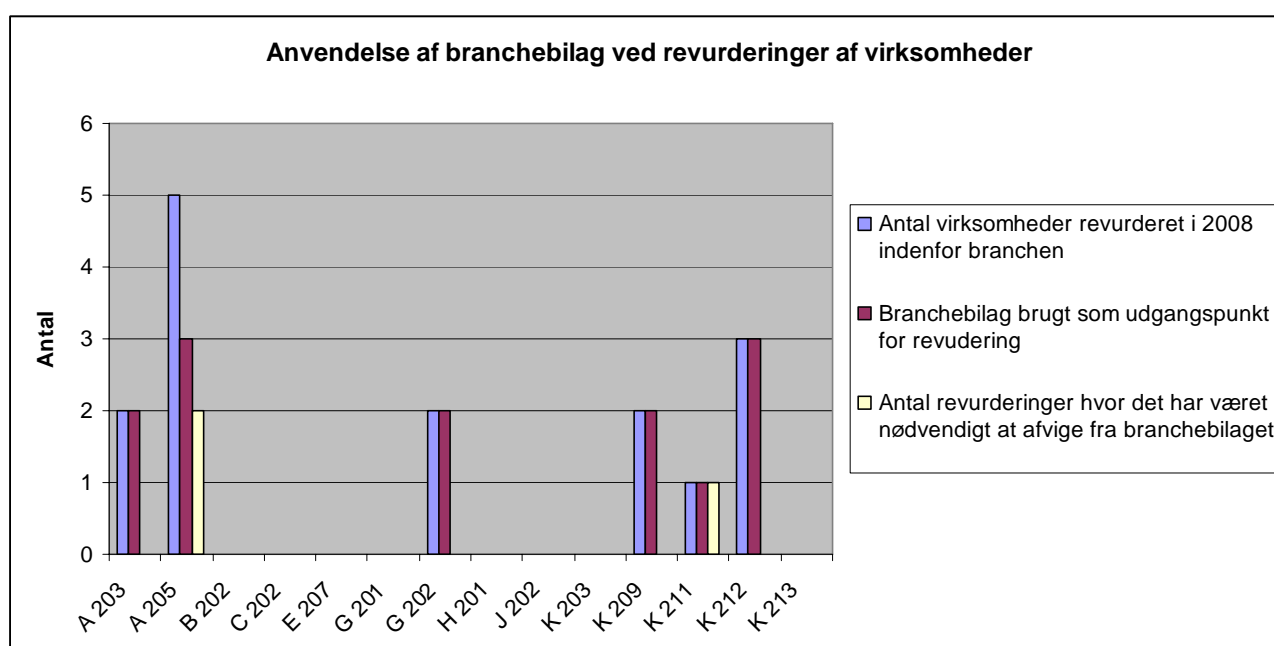
For at finde årsagen til at branchebilagene ikke er blevet anvendt i højere grad, er der foretaget en rundringning til de kommuner, der har tilkendegivet, at de ikke har brugt branchebilagene. Tilbagemeldingerne har bl.a. gået på, at sagsbehandleren ikke var opmærksom på branchebilaget under sagsbehandlingen. I nogle tilfælde var sagsbehandlingen nået så langt, da branchebilaget kom, at det ikke kunne betale sig at starte forfra. De tre H 201 virksomheder, hvor branchebilaget ikke er blevet brugt, har det drejet sig om tillæg om støj og køredage, hvor der ikke er standardvilkår.

Flere af kommunerne har tilkendegivet, at de nu har indført procedurer, så sagsbehandlerne er opmærksomme på standardvilkår. Det må derfor forventes, at standardvilkårene i højere grad vil blive brugt i fremtiden.

Anvendelse af branchebilag ved revurderinger af virksomheder

Som figur 2 viser, er der væsentligt færre virksomheder, der er blevet revurderet indenfor de pågældende listepunkter sammenlignet med miljøgodkendelserne. I størstedelen af revurderingerne er branchebilaget blevet brugt som udgangspunkt i revurderingen, men der er dog også tilfælde, hvor det har været nødvendigt at afvige fra branchebilaget.

Der er to kommuner, der er kommet med bemærkninger til de områder, hvor det har været nødvendigt med afvigelser. Disse kan ses på bilag 2. For listepunkt K 211 er der fastsat yderligere vilkår i forhold til branchebilaget for at begrænse forureningen. De skærpede vilkår er blandt andet rengøring af arealer for at undgå støvgener.

Figur 2: Anvendelse af branchebilag ved revurderinger af virksomheder

Vurdering af anvendeligheden af branchebilag

Nedenstående tabel viser kommunernes vurdering af anvendeligheden af branchebilagene. Som tallene viser, finder kommunerne generelt branchebilagene lette eller nogenlunde lette at bruge. Der er dog også tilbagemeldinger om, at branchebilag er lidt svære eller svære at anvende. Som tabellen viser, er det ikke entydigt hvilke branchebilag kommunerne finder vanskelige at anvende. I forhold til A 205 er der en kommune, der har anført, at især vilkår overfor luftemissioner, kan være vanskelige at anvende.

3 kommuner har svaret, at branchebilagene er arbejdskrævende, blandt andet fordi der må fjernes vilkår, der ikke er relevante for specifikke virksomheder. Herudover kan der mangle vurderingsgrundlag for alle punkter i branchebilaget.

Tabel 1: Anvendeligheden af branchebilaget

Branchebilag	Antal af miljøgodkendelser og re-vurderinger			Vurdering af anvendeligheden af branchebilaget			
	Antal virksomheder godkendt i 2008 indenfor branchen	Antal virksomheder revurderet i 2008 indenfor branchen	I alt	Let	Nogenlunde let	Lidt svært	Svært
A 203	6	2	8	3	3	1	1
A 205	15	5	20	2	5	4	1
B 202	5	0	5	1	5		
C 202	1	0	1	1	1		
E 207	1	0	1	2			
G 201	8	0	8	2	4	2	1
G 202	1	2	3	2	2		
H 201	9	0	9	4	1		
J 202	1	0	1	1			
K 203	3	0	3	1	4		
K 209	3	2	5	4	4		
K 211	12	1	13	2	4	2	
K 212	17	3	21	1	9	1	
K 213	6	0	6	1	1		
I alt	88	15	103	27	43	10	3

Anvendelse af branchebilagene i tilsynsarbejdet

Der er en klar tendens til, at branchebilagene ikke bliver brugt i tilsynsarbejdet. I 27 tilfælde (11 %) er branchebilagene blevet brugt i tilsynsarbejdet, mens branchebilaget ikke blevet brugt i tilsynsarbejdet i 214 tilfælde. Der ses ingen sammenhæng mellem listepunkt og i hvilket omfang branchebilaget er brugt.

Der er 3 kommuner, der har svaret, at de bruger branchebilagene i tilsynsarbejdet. 3 kommuner har svaret, at de for nogle listepunkter har brugt branchebilagene og for andre ikke har. 15 kommuner har svaret, at de ikke har brugt branchebilagene i tilsynsarbejdet. De øvrige kommuner har enten ikke svaret på spørgsmålet eller har ikke haft tilsyn med virksomheder med et listepunkt, der har et branchebilag.

Der er forskellige grunde til, at branchebilagene ikke er brugt i tilsynsarbejdet. 4 kommuner har svaret, at de bruger branchebilag ved udarbejdelse af godkendelser og at det herefter er denne, de bruger i tilsynsarbejdet.

2 kommuner, der ikke direkte har brugt branchebilagene i tilsynsarbejdet, har svaret, at de har brugt branchebilagene som inspiration. 3 kommuner påpeger, at en fordel ved branchebilagene er, at det er lettere at forklare skærpede krav i tilsynsarbejdet.

Det er ikke alle kommuner, der har uddybet deres svar angående brug af branchebilag i tilsynsarbejdet. Derfor vil de kvalitative besvarelser ikke dække alle kommuner. Der kan derfor være flere kommuner end beskrevet, der deler samme holdning som dem, der fremgår ovenfor.

Vurderingen af forenklingen af godkendelsessystemet

Administrative lettelser

Overordnet oplever kommunerne, at standardvilkårene betyder en lettelse i godkendelsesarbejdet. 22 kommuner har svaret, at der er opnået administrative lettelser og 14 kommuner har svaret, at dette ikke er tilfældet. Nogle kommuner har både svaret ja og nej til spørgsmålet, hvorfor deres svar er registreret to gange.

Kommunerne peger på flere ting, der har betydet en administrativ lettelse, herunder at de standardiserede vilkår giver et godt udgangspunkt i behandlingen af ansøgning om godkendelse. Kommunerne oplever det som en lettelse, at de ikke skal starte fra bunden ved hver godkendelse. På denne måde kan branchebilagene fungere som en huskeseddel, så de mest relevante vilkår kommer med i godkendelsen. Det er desuden tidsbesparende for kommunerne, at de ikke skal formulere vilkår selv.

En anden fordel ved branchebilagene er, at de giver ensretning i sagsbehandlingen og dermed også i reguleringen af virksomheder. Branchebilagene sikrer, at de samme typer virksomheder bliver behandlet ens - også på tværs af kommunerne. Der er ligeledes mindre diskussion med virksomhederne omkring vilkårene, da det er lettere at få virksomhederne til at acceptere vilkår, der er fastlagt i en bekendtgørelse. Det er dog nødvendigt, at standardvilkårene tilpasses den enkelte virksomhed, ligesom der må suppleres med vilkår, der er målrettet den enkelte virksomhed.

Der er også områder, hvor branchebilagene ikke har lettet administrationen ved godkendelse af virksomheder. Tilbagemeldingen er, at der går meget tid med at gennemlæse branchebilaget og vurdere, hvorvidt det enkelte vilkår skal med eller om der skal suppleres med nye vilkår. Branchebilagene kan ikke tage højde for lokale forhold og der skal derfor foretages en vurdering i den enkelte sag.

Branchebilagene kan opleves som uflexible, hvilket får en kommune til at foreslå, at der udarbejdes en samling med kvalitetssikrede vilkår, der kan være til inspiration i godkendelsesarbejdet og dermed lette arbejdet for den kommunale sagsbehandler. De "fastfrosne" vilkår i branchebilaget virker ikke på denne måde, mener den pågældende kommune.

Effektiviteten af det forenklede godkendelsessystem

21 kommuner mener, at det forenklede godkendelsessystem er effektivt og 10 kommuner har svaret, at det ikke er effektivt.

En af grundene til at det forenklede godkendelsessystem er mere effektivt er dels, at det med til at sikre ens vilkår for virksomhederne og dels, at der går mindre tid med at drøfte vilkårene med virksomhederne. Kommunerne oplever, at virksomhederne accepterer standardvilkårene. Dermed bliver sagsbehandlingen nemmere og mere effektiv.

De miljømæssige forhold må dog stadig vurderes, så udformningen af vilkår tilpasses de specifikke forhold. På denne måde kan der gå meget administrativt arbejde med argumentation om vilkår, der skal medtages eller udelades.

For at godkendelsessystemet skal være effektivt, skal vilkårene i branchebilagene være opdateret. En kommune tilkendegiver at dette ikke er tilfældet.

Øvrige bemærkninger til det forenkede godkendelsessystem

- Hvis standardvilkårene blev tilgængelige i et tekstbehandlingsprogram, ville dette være en fordel da det på denne måde vil være lettere og tidsbesparende at indføre standardvilkårene i en afgørelse.
- I tilfælde hvor det er åbenlyst, at standardvilkårene ikke er relevante, virker det meget bureaukratisk, at der skal argumenteres for, hvorfor de ikke skal bruges.
- Det vil lette sagsbehandlingen, hvis formuleringen af samme forhold indenfor de forskellige branchebilag var ens. Dette gælder også for opbygningen af standardvilkårene.

Konklusion

Kommunerne oplever overordnet set administrative lettelser i ved brugen af de udsendte standardvilkår. Nogle af grundene hertil er, at kommunerne har et udgangspunkt i behandlingen af virksomheder, da de relevante vilkår er givet på forhånd, yderligere finder kommunerne at de sparer tid ved ikke selv at skulle formulere vilkårene. Den ensretning i sagsbehandlingen som branchebilagene medfører, opleves også som en fordel - både virksomheder imellem og på tværs af kommuner. Dog må der tages højde for lokale forhold i regulering med virksomheder, hvilket nogle kommuner tilkendegiver, er en tidskrævende proces.

I forhold til effektivitet af systemet oplever hovedparten af kommunerne, at systemet er effektivt. Dette skyldes især ensretningen i reguleringen af virksomhederne og fordi der går mindre tid med at drøfte vilkårene med virksomhederne. Det er dog vigtigt, at vilkårene er opdateret, da det ellers kommer til at virke ineffektivt.

Det er vanskeligt at tage højde for de specifikke, lokale miljømæssige forhold. Dette må kommunerne indarbejde i reguleringen af de enkelte virksomheder.

Af kommunernes svar fremgår det, at branchebilagene ikke blev brugt i det omfang, de skal jævnfør godkendelsesbekendtgørelsen. Dette gælder både i godkendelsesarbejdet og ved revurderinger. Der er flere forskellige grunde til den manglende brug af branchebilag, men det tyder på, at kommunerne i fremtiden vil have indarbejdet procedurer for konsekvent anvendelse af branchebilagene i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelser.

Bilag 1

Områder hvor det har været nødvendigt med afvigelser indenfor miljøgodkendelse

A 203 Anlæg, der foretager støv-frembringende overfladebehandling m.v.	Aalborg: Supplerende vilkår vedrørende indberetningspligt og egenkontrol				
A 205 Forarbejdning af jern, stål eller metaller	Aalborg: Supplerende vilkår vedrørende indberetningspligt og egenkontrol	Kolding: Vilkår som ikke var relevante for pågældende virksomhed eller vilkåret var så specifikt at det ikke omfattede virksomhedens aktivitet eks. vilkår 14 omtales kun materiale fra klipning, der er flere andre processer affald med forurening af køle/skæremidler	Vesthimmerland: ved godkendelse af en virksomhed er branchebilaget dog ikke anvendt, da virksomheden blev godkendt før 1. marts 2008	Herning: Nødvendigt med tillægsvilkår F.eks.: Udnyttelsesvilkår Ophørsvilkår affaldsvilkår	
B 202 Cementstøberier	Aalborg: Der er undladt nogle standardvilkår, da der ikke er efterbehandling	Herning: Vilkår 9,10, 11 og 12 udeladt, da de er irrelevante. Enkelte andre vilkår tilrettet til produktionen. Individuelle vilkår for støj, olietanke, opbevaring af olie-og kemikalieaffald, renholdelse af udendørs arealer samt generelle vilkår			
C 202 Asfaltfabriker	Standardvilkårene ikke dækkende for virksomhedstypen. Asfaltbranchen er meget uhomogen. Der er 36 Standardvilkår + vilkår om olietanke. Vi endte med 43 hvoraf 1+bilag dækkede olietanksbek. Der manglede bl.a. vilkår om luft (ingen konkrete grænseværdier, ingen egenkontrol) og affald				
D 207 Plast	Aalborg: Har suppleret med vilkår vedr. risikotærskelmængder og vurdering af kemikalier i forbindelse med indkøb.				
E 207 Foderstofvirksomheder					
G 201 Kraftvarmeproducerende anlæg mv.	Haderslev: Afksthøjde fastlægges, ekstra vilkår om lugtgener (LE)	Vordingborg: Ikke relevante vilkår er ikke medtaget.			

G 202 Kraftvarme-producerende anlæg mv	Skive: Der er suppleret med støjvilkår og vilkår om handlinger ved ophør af drift				
H 201 Udendørs motorsportsbaner og knallertbaner	Vejle: Konkrete formuleringer vedr. driftstider, beskyttelse af jord, egenkontrol mm	Vesthimmerland: Der er indsat vilkår vedr. egenkontrol/ driftsjournal		Rebild: Dispensation ekstra løbsdage	
J 202 Krematorie-anlæg	Næstved: Oplag af affald: I stedet for lukket rum er der opbevaring i skur (med vægge, tag og opkant)				
K 203 Anlæg for farligt affald	Kolding: Særlig vilkår for underlag har krævet forbedringer	Faxe: Tilpasning af standardvilkårene, fx. præcisering af forhold om indretning og drift			
K 209 Autoophugning (autogenbrug)	Hvidovre: Der er fastsat yderligere vilkår, som er fundet nødvendig for at begrænse forureningen til omgivelserne støjende aktiviteter skal foregå indendørs for lukkede døre og porte gulvafløb i hallen skal aflændes jern og metaldele skal opbevares i lukket container egenkontrol er udvidet med oplysninger om modtagne biler, undersøgelse af befæstede arealer, antallet af oplagrede miljøbehandlede biler skal registreret en gang årligt samt fremsendelse af sikkerhedsstillelse			Faxe: Tilpasning af standardvilkårene, fx. præcisering af forhold om indretning og drift	
K 211 Genbrugspladser	Roskilde: Farligt affald: Vi har været nød til at forøge mængden af, hvor meget farligt affald de må modtage/ år. Miljømæssigt vil vi gerne have at borgerne afleverer de farlige affald på genbrugspladserne og det giver ingen mening med en "for lav" grænse. Roskilde Kommune har ikke givet virksomheden mulighed for at olieaffald og containere med jern og metalaffald kan løbe til kloak med afspæringsventil – kun til sump (også et ønske fra virksomheden) Roskilde Kommune har tilføjet vilkår om modtagning og opbevaring af forurennet jord Roskilde Kommune har tilføjet vilkår om at driftsjournalen kan indgå i virksomhedens grønne regnskab Roskilde Kommune har tilføjes vilkår om foranstaltninger ved ophør af drift.		Køge: Standardvilkår dækker både over små containerpladser for boligselskaber som hovedsagligt håndterer husholdningsaffald og store kommunale genbrugspladser. (mere end 4 containere med et samlet volumen på mindst 30 m ³ dækker stort set over alle opsamlingspladser, idet der med de sorteringskrav der foreligger i dag (husholdningsaffald, Wee, pap, papir, glas, brændbart, ikke brændbart osv.) er mere end 4 containere og volumen når hurtigt op på 30 m ³ . Standardvilkårene tager f.eks. ikke højde for husholdningsaffald og dermed også gener/lugt, eller påfyldningspladser/olietanke til materiel på pladserne, manglende mulighed for at afslå afleveret affald eller det sidste nye "byjord eller lettere forurennet jord" Der er 38 standardvilkår vi endte med hhv. 47 og 48		Næstved: Oplag af jord fra områdeklassificerede områder

K 212 Anlæg for oplagring m.v. af ikke-farligt affald	Nyborg: Prøvetagning/ egenkontrol	København: Afvigelse af standardvilkår 4 pga krav i lokalplan	Struer: Indenfor de fleste afsnit: - Generelt - Indretn+drift - Luftforur. -Beskt. jord/grv	Slagelse: Indsat vilkår til fluebekæmpelse	Kalundborg: Den del af branchebilagget, der vedrører oplag af stabiliseret slam, synes umiddelbart ikke at være anvendelig i forhold til aktuell godkendelse af opbevaring af slam i gyllebeholder.
K 213 Anlæg for oplagring m.v. af husdyrgødning	Nyborg: Bl.a. indfor lugtområdet og egenkontrol	Herning: Nødvendigt med tillægsvilkår. F.eks. Præcisering af farligt affald Tæthedsprøvning af olieudskiller Placering af oplag ift. Afledning af overfladevand Udnyttelsesvilkår Ophørsvilkår			

Bilag 2

Områder hvor det har været nødvendigt med afvigelser indenfor revurdering af virksomheder

A 205 Forarbejdning af jern, stål eller metaller	Kolding: Samme årsag som svaret i skema 1, da nogle er for specifikke og andre ikke relevante for pågældende virksomheder Se foregående kolonne.
K 211 Genbrugspladser	Hvidovre: Der er fastsat yderligere vilkår, som er fundet nødvendig for at begrænse forureningen til omgivelserne udendørsarealerne skal vådfejes/støvsuges efter behov, således at støvgener udenfor ejendommen undgås spild på pladsen, straks skal opsamles pladsen må ikke modtage jord fra kortlagte ejendomme ring 112 ved uheld/spild Vilkår som er udeladt overfladevand ledes via afløb til AV Miljø's kloaksystem inden udledning til spildevandssystemet der må ikke foretages klunsning på pladsen